

Колеснікова А. А.
студентка 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА КУЛЬТУРИ АДВОКАТА

Актуальність даного дослідження зумовлена специфікою професійної діяльності адвокатів і надзвичайною важливістю слідування адвокатами високих етичних стандартів поведінки. Зокрема, адвокатська діяльність має здійснюватися на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. На законодавчому рівні вищевказане було закріплене положеннями Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також Правилами адвокатської етики [1].

В рамках дослідження культури адвоката варто зосередити увагу на такому правовому явищі, як адвокатська таємниця, оскільки довірчі відносини між клієнтами та адвокатами матимуть успіх лише у випадках відсутності у клієнта сумнівів з приводу чесності та порядності адвоката.

Диспозиція статті 10 Правил адвокатської етики відносить до поняття адвокатської таємниці будь-яку інформацію, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню, помічнику адвоката, стажисту або іншій особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням), у зв'язку з наданням професійної правничої (правової) допомоги або зверненням особи за правовою допомогою [2].

Дотримання адвокатом принципу конфіденційності забезпечується на всіх етапах діяльності адвоката. Тобто відомості, визначені у статті 10 Правил адвокатської етики включають сам факт звернення особи за отриманням правничої допомоги, відомості і зміст спілкування, пов'язаного із наданням такої допомоги, а також зміст порад, консультацій та роз'яснень, спрямованих на виконання функції надання правничої допомоги з конкретних юридичних питань у сфері матеріального й процесуального права.

Аналогічна позиція міститься також у площині міжнародного досвіду, зокрема у рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи від 25.10.2000 р. «Про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків» зазначено, що слід вдаватися до всіх необхідних дій, спрямованих на належне забезпечення конфіденційного характеру взаємин між адвокатом і його клієнтом (п.6 принципу I), адвокати мають дотримуватися професійної таємниці відповідно до національного законодавства, внутрішніх нормативних актів і професійних стандартів. Будь-яке недотримання принципу професійної таємниці без відповідної згоди клієнта має бути належно покаране (п. 2 принципу 3).

Зокрема, національним законодавством передбачено, що у разі вчинення дисциплінарного проступку у формі порушення адвокатської таємниці до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: попередження; зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

В контексті розгляду притягнення адвоката за порушення принципу конфіденційності, доцільно звернути увагу на рамки дотримання цього принципу. Наприклад, на думку одних науковців розголошення адвокатської таємниці допустиме, якщо захисник повідомив про можливий небезпечний злочин, здійснення якого можна попередити.

З іншого боку, є твердження щодо неабсолютності адвокатської таємниці, вона виникла в інтересах суспільства, і межі її охорони повинні співвідноситися з тими ж інтересами суспільства. Захисник повинен оцінити суспільну небезпеку, тобто оцінити можливість самого факту вчинення злочину і його небезпеку.

Тобто можна дійти логічного висновку, що необхідне для попередження злочину розголошення інформації буде законним, якщо в захисника є достатні підстави вважати, що існує реальна можливість здійснення злочину і неминуча ситуація, коли відвернення злочину шляхом розголошення інформації є єдиною можливістю для його запобігання. Разом з тим, адвокат не повинен забувати, що у разі, коли розголошення конфіденційної інформації необхідне згідно із законом або за правомірною вимогою суду відповідної юрисдикції, адвокат завжди повинен піклуватися про те, щоб не надати більше інформації, ніж це потрібно.

Підсумовуючи все вищенаведене, правило конфіденційності можна сформулювати наступним чином: адвокат повинен зберігати всю інформацію, яка стала йому відома із перших моментів спілкування із клієнтом, інформацію, що стосується обставин і фактів, повідомлених клієнтом або таких, що стали відомі адвокату у зв'язку із виконанням доручення, а також сам факт звернення до нього клієнта, і не повинен розголошувати таку інформацію без згоди клієнта, а також, якщо це буде потрібно на підставі закону. Даний принцип є невід'ємною частиною етики та культури адвоката.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
2. Правила адвокатської етики: затверджені звітно-виборним З'їздом адвокатів України 09.06.2017р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2019-03-15- pravila-2019_5cb72d3191e0e.pdf.

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кісліцина Ірина Олександрівна**